

Cumhuriyet 16.12.2009

GLOBALPOLİTİKÜLTÜR

ERGİN YILDIZOĞLU

'Blut und Boden'

Tokat saldırısı, DTP'nin kapatılması, Taksim'deki tabancalar, döner bıçakları... "Açılım" denen süreç başladığından bu yana giderek derinleşen, birkaç gündür gazete köşelerinde dile getirilen korkuların haksız olduğu söylenebilir mi?

Korkular haklı, çünkü 1923'te Cumhuriyet kurulurken açılan "olasılıklar kapısını" kapatmak için, sanırım **Özal** döneminde, "II. Cumhuriyet" söylemiyle ivme kazanan süreç son aşamasına girdi. Bu aşamada, dini söylemlerle bastırılması olanaksız bir "**Blut und Boden**" (Kan/etnisite ve toprak/vatan) denkleminin (1) siyasal yaşama egemen olmaya başladığını görüyoruz. Tarih bu denklemin, iç savaşlara, soykırıma açıldığını gösteriyor.

Ne yazık ki bu "durumdan" "sağduyuya", "iyi niyete" dayanarak çıkamayacağız. "Öteki/başka" söylemine, "çok kültürlülük" fantezisine daha fazla sarılarak süreci bastırmak da olanaklı değil. Zayıflamak için sirke içip ülser olanı, sirke içirerek tedavi edemezsiniz.

Cumhuriyetin açtığı kapı

Çok kültürlü bir imparatorluğun enkazı üzerinde, zamanın uluslararası dengeleri içinde modern bir devlet, ancak bu etnik, dini farklılıklar aşılarak kurulabilirdi. Bu yüzden Cumhuriyet, "etnik dini kimlikleri" aşan bir vatandaşlık kimliğini **yasalaştırarak**, pratikte gerçekleşmesini de modern bir kapitalist ekonomi ve demokratik devlet yapısının kurulmasına indeksledi. Cumhuriyetin açtığı bu **olasılığın** yeterince gerçekleştirilemediğini biliyoruz. Ama bu olasılığın kapısını, ilk kez Cumhuriyetin açtığı da yadsınamaz.

Cumhuriyetin açtığı bu olasılık kapısı karşısında üç tepki şekillendi. Birincisi, bu kapının daha fazla açılmasına, gerektiğinde zor kullanarak direnirken kapitalizmin gelişmesine, dünya ekonomisine eklenmeye öncelik veren egemen sınıf tepkisiydi. İkincisi, eski rejimin Cumhuriyet döneminde marjinalleşen entelektüellerinden, dini cemaatlerin, etnik grupların liderliklerinden oluşan "**çokluğun**", bu kapıyı kapatarak Cumhuriyet öncesinin kimliklerine geri dönmek çabası. Üçüncüsü de iç ve dış iktidar ilişkilerinin, dünya ekonomisinin basınçlarının (emperyalizm) elinde yarıda kesilmiş vatandaşlık kimliğini koruyabilmek, ilerletebilmek için onu kapitalizmin ufkunu aşan bir ekonomik politik zeminle desteklemek gerektiğine inanan solun (sosyal demokratlar, sosyalistler) özverili çabaları.

Küreselleşme ve Cumhuriyet

1980'lerden başlayarak "ekonomiyi siyasi sonuçlarından, siyaseti de ekonomik dinamiklerinden soyutlayarak tüm toplumu, kültürel bir yüzeye indirgeyen" post-modern, neo-liberal bir anlayışın giderek egemen olduğunu, 1990'larda buna siyasal İslamın da katılmasıyla bir "**liberal demokrasi**" blokunun şekillendiğini gördük.

Bu blok küresel kapitalizmin sınırlarını kabul ediyor, demokrasiyi birbirini "**tanıyan**" "öteki'lerin/başka'ların", seçimlerde çözümlenen bir pazarlığına indiriyor, liberal demokrasi dışındaki tüm siyasi seçenekleri **totaliter** bir tavırla reddediyordu. Böylece küresel kapitalizmin ilerleyişini yavaşlatan iki engeli denetim altına alabilecek bir "**büyük söylemin**" şekillendiğini gördük.

Bu engellerden biri, bölgesel siyasi, ekonomik, kültürel direnişleri yoğunlaştırarak büyütebilme, piyasalara, doğal kaynaklara erişimi engelleme kapasitesine sahip **ulus devletti**. İkincisi de bizzat kapitalizmi ulusal, küresel düzlemlerde hedef alabilecek sınıf şekillenmeleri süreci. Üstelik bu ikisinin birbirini beslemesi olasılığı da 1999-2003 arasında küreselleşme karşıtlığı hareketinde, Venezüella deneyiminde gördüğümüz gibi giderek yükseliyordu.

"Öteki'ni/başka'yı" tanıma ahlakına dayalı liberal demokrasi anlayışı hem vatandaşlık kurumunu

parçalayarak ulus devletin, hem de sınıf sekilenmelerini bozarak çalışanların, küresel kapitalizme karşı direnişini zayıflattı. Ancak bu sırada, gittikçe derinleşen ekonomik krizin, sertleşen uluslararası ortamın yarattığı güvensizlik ve gelecek korkusu içinde, bireyler "ötekini/başka'yı" tanıırken aynı anda kendilerini de **ötekinin ötekisi** olarak tanımlamaya başlamışlardı. Bu süreç "ötekini" sevmeyi değil, onu "yaşam dünyasına" nüfuz ederek "bütünlüğünü" bozan "yabancı" unsur olarak algılama eğilimlerini güçlendiriyordu. Buradan bir adım sonrasının ise "**Blut und Boden**" söylemi olması kaçınılmazdı artık.

"Kürt açılımı" bu sürecin çok ilerlediği bir noktada gündeme geldi. Dahası her iki taraftan da ölenlerin sayısı on binlerle ifade ediliyordu. Yukarıda değindiğim üç yaklaşımdan birincisi "Siyasal İslam"ın egemenliği altına girerek etkinliğini kaybetmişti. İkincisi, uluslararası gelişmelerin de katkısıyla tarihte hiç görülmemiş bir düzeyde güçlenmişti. Öyleyse bu "**Blut und Boden**" söylemini besleyen durumdan çıkmanın olasılığı üçüncü yaklaşımın, **sosyalist seçeneğin** güçlendirilmesinden geçiyor.

Bugün karşımızdaki "çözümü olanaksız" bir "durum"dur. Böyle "durum"larda, **imkânsız** olanı düşünmek gerekir. Bu yüzden, bugün bu "durum"dan çıkma olasılığı öncelikle **Kürt Sosyalistleri'nin**, sürecin önünü kesecek radikal bir refleks gösterebilme kapasitelerine bağlıdır. Ancak böylece, Türk ve Kürt sosyalistleri ve emekçileri, hızla güçlenmeye başlayan "**Blut und Boden**" söylemine karşı ortak bir mücadele hattı oluşturma şansını yakalayabilirler. Yoksa modern Cumhuriyetin açtığı kapının kapanmasıyla birlikte, çok acılı bir sürecin sonunda kendimizi "**Blut und Boden**" ilkesi üzerine kurulmuş iki devletle karşı karşıya bulabiliriz.

(1) Bu denklem için bakınız: 1930'lar Almanyası.

erginy@tr.net

<http://erginyildizoglu.blogspot.com>

-- eHaberçi --

-- Gizle --

[BU BELGENİN ANA SAYFASINA GECİS]

Garildi 1.0 Aybim Bilgisayar Tic. Ltd. tarafından hazırlanmıştır. Yorum ve Onerileriniz için :
garildi@yore.com.tr